

OLE HALLESBY

**Fra
bønnens
verden**

LOHSE

Forord

Forfatterens forord til 1. oplag

Jeg tror ikke, der er nogen bog, jeg har haft mere lyst til at skrive end denne. Men jeg har heller ikke frygtet mere for nogen. Det er så svært at tale og skrive om bøn, synes jeg.

Denne bog gør ikke krav på at være mere end nogle enkle råd til trætte, bedende mennesker. Og det er ikke meningen at give en udtømmende behandling af dette rige emne. Derfor bærer den titlen: *Fra bønnens verden*.

Mit ønske og min bøn har alene været at forkynde bønnens evangelium uden dermed at tilsidesætte bønslivets love.

O. Hallesby

Forlagets forord

Dette er den 4. danske udgave af »Fra bønnens verden«. Ud over verden udkommer bogen i stadig nye oplag. Det er en klassiker, som har haft stor og positiv betydning for rigtig mange kristnes opfattelse af bøn. Derfor er det en glæde at kunne udgive bogen på ny i en sprogligt opdateret udgave.

Forlaget

Oversætterens forord

Denne bog var direkte livsforvandlende for mit forhold til Gud, da jeg læste den første gang for otte år siden. Dengang var jeg 21 år, og man skulle måske tro, at det ville være en lidt støvet omgang sommerferielæsning. Men Ole Hallebys meget enkle billeder og samtidig direkte og udfordrende ord fik mange sandheder til at gå op for mig, som jeg stadig mindes igen og igen. Hans varme og personlige tilgang til læseren gjorde, at jeg følte mig set og mødt i alle mine frustrationer omkring bøn. Dette har været min drivkraft i arbejdet med at forny sproget, idet jeg håber, at flere vil opleve sig mødt og forfrisket gennem denne gamle kilde af visdom og sandhed.

Selvom det nogle gange er tydeligt, at Ole Halleby taler ind i en anden tid, så er kernen i det, han siger, akkurat lige så relevant i dag, som det var for 100 år siden. Det er samtidig forfriskende at få et indblik i, hvordan vi som kristne kæmper med så mange af de samme ting, selvom vi lever i forskellige tider. Det betyder, at jeg bestemt ikke er den første eller sidste, der synes, at det med bøn kan være svært.

Guds velsignelse med læsningen!

Tanja Vilrik Bruun

Indhold

Bønnens væsen 9

Hvad vil det sige at bede? 9

Hjælpeløsheden 14

Troen 24

Tvivl og vantro 27

Bønnens udfordringer 33

Anstrengelse og skuffelse i bøn 36

Når vi vil hjælpe Gud med at opfylde bønnen 41

Når vi bruger bønnen til

at kommandere med Gud 45

Når vi glemmer at bede i Jesu navn 51

Bønnens arbejde 59

Bønnen for vores nærmeste 62

Bønnen for arbejderne i Guds rige 66

Bønnen om vækkelse 72

Et uerstatteligt arbejde 77

Bønnens kamp I 85

De indre og ydre hindringer 86

Stilheden, hvori Gud taler 90

Bønnens kamp II 99

Ikke en kamp mod Gud 99

Når vi beder om sølv 101

Bøn og faste 108

Bønnens misbrug 115

Til egen fordel 116

Bønnens mening 121

At ophøje Guds navn 123

Når bønnen ikke bliver opfyldt 127

Bønnens form 131

Bede bøn 132

Takkebøn 133

Lovprisning 136

Samtale 139

Bøn uden ord 142

Bønnens gåder 145

Hvordan kan bønnen udrette så vældige ting,
når den selv er så svag? 145

Hvorfor skal vi bede? 147

Har Gud brug for vores forbøn? 149

Er bøn og bøn hørrelse forenelig med Guds
plan for verden? 151

Opfylder Gud også

uomvendte menneskers bøn? 153

Bønnens skole 155

Læreren og fagene 157

Forbønnens lærlinge 159

Bønnens ånd 163

I dit daglige liv 165

Den gode arv 167

Velsignelse i dødens stund 168

Bønnens væsen

*»Se, jeg står ved døren og banker på; hører nogen mig og åbner døren, vil jeg gå ind til ham og holde måltid med ham og han med mig«
(Åb 3,20).*

Hvad vil det sige at bede?

Jeg tror ikke, der er noget vers i hele Bibelen, som kaster et klarere lys over bønnen end dette. For mig er det nøglen, som åbner døren ind til bønnens hellige og velsignede verden. *At bede er at lukke Jesus ind.*

Her hører vi for det første, at det ikke er vores bøn, som sætter Jesus i bevægelse. Men det er Jesus, som bevæger os til at bede. Han banker. Dermed viser han os, at han vil ind til os. Vores bøn er altid en virkning af, at Jesus banker på hos os.

Dermed falder der nyt lys over det gamle profetord: »Før de kalder, svarer jeg, endnu mens de taler, hører jeg« (Es 65,24). Ja, i sandhed, før vi råber, giver han os sit nådige vink om den gave, han har bestemt sig til at give os. Han banker på for at få os til ved bøn at åbne os og tage imod den gave, han allerede har udset til os.

Fra gammel tid har man betegnet bønnen som sjælens åndedræt. Og det er et rigtig fint billede. Den luft, vores krop

har brug for, omgiver os på alle sider. Og den vil selv ind i os og trænger sig på. Det er sværere at holde vejret end at trække det. Vi behøver bare at åbne vores mund, så strømmer luften ned i lungerne og gør sin livgivende gerning i hele vores krop.

Den luft, vores sjæl har brug for, omgiver os også på alle leder og kanter. Gud omslutter os fuldkomment i Kristus med sin rige og fuldt tilstrækkelige nåde. Vi behøver blot at åbne os. Bønnen er simpelthen sjælens åndedræt, det organ, hvormed vi slipper Kristus ind i vores visne og tørre sjæl. Han siger: »Hører nogen mig og åbner døren, vil jeg gå ind til ham.«

Læg nøje mærke til de enkelte ord. Det er ikke vores bøn, som drager Jesus ind til os. Det er heller ikke vores bøn, som bevæger Jesus til at gå ind til os. Han behøver kun adgang. Så går han selv ind. For han *vil* ind. Og han går ind overalt, hvor han ikke nægtes adgang. Ligesom luften stille går ind, når vi ånder, og gør sin regelmæssige gerning i vores lunger, sådan går Jesus stille ind i vores hjerter og gør sin gode gerning derinde.

Han kalder det at holde måltid med os. I bibelsk sprogbrug er det en betegnelse for det nære og festlige samvær. Dette giver os et nyt glimt af bønnens væsen. Gud har tænkt bønnen som det nære og festlige samvær mellem Gud og mennesker.

Læg mærke til, hvor nådigt det forholder sig med bønnen. Bøn er det ganske simple at lukke Jesus ind i vores nød. Bøn er at give Jesus adgang til at bruge sin kraft på vores problemer. Bøn er at give Jesus adgang til at ære sit navn på vores problemer. Bønnens resultat afhænger derfor ikke af den

bedendes kraft. Det er ikke vores intense vilje eller brændende følelser eller klare gennemtænkning af bedeemnet, som er betingelsen for bønhoørelsen. Nej, gudskelov er bønnens resultat ikke afhængigt af dette! At bede er ikke mere indviklet end at lukke op, så Jesus kan komme ind til vores nød og bruge sine kræfter.

Hvilken nåde! Han, som gav os bønne, kender os godt. »For han ved, at vi er skabt, husker på, at vi er støv« (Sl 103,14).

Derfor gjorde han det så enkelt med bønne, at selv den mest magtesløse kan bruge den. For at bede er blot at lukke op for Jesus. Og det kræver ingen kraft. Det er kun et spørgsmål om vores vilje. Vil vi lukke Jesus ind i vores nød? Det er det væsentligste spørgsmål.

Da Israels folk havde syndet imod Herren i ørkenen, sendte han nogle særlig giftslanger over dem. I deres nød bøjede folket sig og råbte til Gud om nåde. Og Herren forbarmede sig over det genstridige folk. Han fjernede dog ikke slangerne, men han lod Moses rejse en kobberslange midt i lejren, så alle kunne se den. Og så bestemte han i sin nåde, at de slangebidte blot behøvede at vende sig og se på kobberslangen, så skulle de på stedet blive helbredt for slangebidets dødbringende gift (jf. 4 Mos 21,4-9).

Det var jo en nådig ordning. Her kunne alle blive reddet, hvis de ville. Havde Herren i stedet bestemt, at de slangebidte skulle slæbe sig hen til kobberslangen og røre ved den, så ville de fleste aldrig være blevet hjulpet, for giften virkede jo næsten med det samme; de magtede ikke at gå mere end nogle få skridt. Men de behøvede blot at vende hovedet og se på kobberslangen, så var de helbredt.

Netop sådan har Herren i sin nåde arrangeret hjælpen også for os, den nye pagts slangebids Israel. »Og ligesom Moses ophøjede slangen i ørkenen, sådan skal Menneskesønnen ophøjes, for at enhver, som tror, skal have evigt liv i ham« (Joh 3,1415). Uanset hvilke problemer vi kommer ud for, sjælelige eller kropslige, så behøver vi blot at vende vores blik mod ham, som står parat med al den helbredende kraft, som straks overvinder syndens dræbende gift og dens farlige konsekvenser for sjæl og krop. At bede er i sin simpleste form blot at vende sit bedende blik til Frelseren, som netop gennem vores nød banker på for at komme ind til os og holde måltid med os og ære sit navn.

Eller lad os tænke på dem med tuberkulose.

Lægerne lægger dem ud i sol og frisk luft, sommer og vinter. Dér ligger de og helbredes ganske stille og sikkert af solens stråler. Og helbredelsen afhænger ikke af, om de forstår strålernes virkning og funktion. Den afhænger heller ikke af deres følelser, mens de ligger der, heller ikke af deres vilje, at de anstrenger sig for at blive raske.

Nej, tværtimod lykkes kuren bedst, når de ligger der ganske stille og passive uden at anstrenge hverken tanke eller vilje. Det er solen, som udfører helbredelsen. De syge behøver intet andet end at være i solen med deres sygdom.¹

Lige så enkelt forholder det sig med bønner.

Vi er alle gennemsyret af syndens tærende sygdom, vi er som dødsdømte patienter alle sammen! Men »retfærdighe-

¹ Tuberkulose var en folkesygdom med høj dødelighed, som oftest ramte lungerne. I dag er tuberkulose meget sjælden i Danmark. Lysbehandling er dog stadig meget brugt for især depression, men også i behandling af andre sygdomme som psoriasis og eksem.

dens sol skal stråle frem, under dens vinger er der helbredelse« (Mal 3,20). Og for at blive helbredt for tid og evighed behøver ingen af os at gøre mere end at lukke denne retfærdighedens sol ind over os og så blive liggende i dette retfærdighedens solbad. At bede er blot at lægge sig i nådens sol, at brede sjælens og kroppens problemer ud i det lægende lys, som med sine underfulde kræfter afvæbner og indkapsler alle syndens bakterier. At være et bedende menneske vil sige at ligge i sollyset og få Jesu undergørende kraft dag og nat ind i alle sine problemer.

At være en kristen vil i sandhed sige at have fået en plads i solen!

Lad mig tage endnu et eksempel for at vise, hvor enkelt det forholder sig med bønner.

Den lamme, som omtales i Mark 2, havde gode venner. De vidste, at Jesus kunne hjælpe ham. Og så bar de ham hen til det hus, hvor Jesus var. Men der var så mange mennesker, at de ikke kunne komme ind. Så bar de ham resolut op på taget, brød hul og firede ham ned lige foran Jesu fødder. Og nu stod disse gode venner sikkert og ventede på det myndige ord af Jesus, som i ét nu ville gøre deres syge ven rask. Men mærkeligt nok kom der ikke et sådant ord fra Jesus. Derimod fik de et andet myndigt ord at høre: »Søn, dine synder tilgives dig!«

Det var altså en andens bøn, som råbte stærkere til Jesus. Det var den syges bøn om syndernes forladelse. Og dog havde manden endnu ikke sagt et ord. Han lå ganske stille på båren. Det er let at forestille sig, at han lå og bare så på Jesus. Men Jesus hørte den ordløse bøn om tilgivelse fra den syge mands hjerte. Og Jesus bønhørte først denne bøn.

Derefter bønhørte Jesus også den anden bøn og gjorde ham rask.

Dette hjælper os til at se lidt nærmere ind i bønnens hemmelighed. Bøn er noget, som går dybere end alle ord. Den findes i sjælen, før vi får formet den i ord. Og den ligger fortsat i sjælen, når bønnens sidste ord er gået over vores læber. Bøn er en sindstilstand i vores hjerte. Bøn er en bestemt hjerteindstilling, som Gud i sin himmel straks fornemmer som bøn, som et råb til hans hjerte. Om den formes i ord betyder intet for Gud, men kun for os.

Hvad er det for en sindstilstand? Hvordan ser den hjerteindstilling ud, som Gud anerkender som bøn?

Jeg vil nævne to ting. Den første er hjælpeløsheden, den anden er troen.

Hjælpeløsheden

Hjælpeløsheden er givetvis både det første og sikreste kendetegn på det bedende sind. Så vidt jeg forstår, er bønnen egentlig kun for de hjælpeløse. Den er de hjælpeløses sidste udvej. Ja, i sandhed den sidste udvej. Vi prøver alt, før vi endelig går bønnens vej.

Ikke kun før omvendelsen er det sådan. Hele vores kristne liv igennem er bønnen vores sidste udvej. Vi beder mange pæne bønner, både privat og offentligt, uden at hjælpeløsheden driver os. Men jeg er ikke sikker på, at det er bøn.

Bøn og hjælpeløshed kan ikke adskilles. Det er faktisk kun den hjælpeløse, som kan bede.

Hør det, du som er hjælpeløs, du, som ofte ikke aner, hvad du skal gøre. I de situationer tænker du heller ikke på at

bede. Dit sind er så fyldt af synd og urenhed. Al din opmærksomhed er beslaglagt af det, som Bibelen kalder verden. Gud og det evige og det hellige er så fjernt og fremmed for dig, at du føler det som en dobbelt synd at ville nærme dig Gud med et sådant sind. Af og til må du spørge dig selv: »Vil jeg virkelig sættes fri fra dette lunkne sind og dette verdslige liv? Når mit kristenliv aldrig bliver andet end lunkent og halvhjertet, er det så ikke, fordi jeg inderst inde netop vil have det sådan?« Sådant kæmper det ærlige menneske mod sin medfødte uærlighed og føler sig selv så hjælpeløst tilintetgjort, at bønner fryser på hans læber.

Hør nu, min ven! Din hjælpeløshed er din bedste bøn. Den råber fra dit hjerte ind i Guds hjerte bedre end alle dine ord og bønner. Han hørte dig fra det øjeblik, hjælpeløsheden greb dig. Og han er i fuld gang med at opfylde din hjælpeløsheds bøn. Nu som dengang, han hørte den lammes hjælpeløse og ordløse bøn.

Du, som er mor, forstår lettere denne side ved bønner. Dit lille spæde barn kan ikke forme en eneste bøn til dig i ord. Og dog beder den lille, så godt han kan. Han kan godt nok kun skrig; men du forstår bønner i hans skrig. Ja, den lille behøver ikke engang at skrig. Du behøver kun at se ham i al hans hjælpeløse afhængighed af dig, så stiger der en bøn op til dit moderhjerte, en bøn, som er stærkere end alle hans skrig.

Han, som er Far for alt, hvad der hedder mor, og for alt, hvad der hedder barn i himmel og på jord, han har det på samme måde. Vores hjælpeløshed er én eneste sammenhængende bøn vendt mod hans faderhjerte. Og han er hele tiden optaget af at høre denne bøn og møde vores behov.

Nat og dag holder han ud i dette, selvom vi oftest ikke lægger mærke til det og langt mindre takker ham for det. Du, som er mor, forstår ham også her bedre end os andre. Du pusler om den lille dag og nat, selvom han ikke forstår, hvad du gør og ofrer og lider for ham. Han takker dig heller ikke, og ofte er han vanskelig og besværlig for dig. Men du lader dig ikke hindre. Du hører uafbrudt den bøn, som hans hjælpeløshed råber ind i dit moderhjerter. Sådan er Gud. Kun med den forskel, at han gør fuldkomment, hvad en menneskelig kærlighed kun gør ufuldkomment. Som en god mor vier sit liv til at tjene sit barn, således har den evige Gud i sin ufattelige nåde viet sit evige liv til at pusle om sine små og syndige menneskeborn.

Sådan er Gud mod alle. Også mod dig, min uomvendte læser. Du tænker oftest, at Gud ikke elsker dig. Af og til mener du, at han ikke bryder sig om dig. Andre gange føler du det, som om Gud forfølger dig med sin hævn og gengældelse, som om han forstyrrer alle dine planer og ødelægger al din lykke.

Nej, min ven, sådan er Gud ikke. Du kender ham ikke og går derfor omkring med et falsk billede af ham. Hør, hvordan Gud er: »Han lader sin sol stå op over onde og gode og lader det regne over retfærdige og uretfærdige« (Matt 5,45). Kristus brugte sine sidste kræfter og sine sidste øjeblikke på at bede for sine fjender: »Fader, tilgiv dem, for de ved ikke, hvad de gør« (Luk 23,34). Og da Jesus for sidste gang kom til Jerusalem og ikke havde flere måder at frelse denne ugudelige og genstridige by på, da stod han på Oliebjerget og græd over den, idet hans profetiske blik så den forfærdelige dom, som uvægerligt ville ramme byen.

Sådan er Gud. Han elsker sine fjender. Når Gud ser den ugudeliges ulykke, hans tomme glæder og virkelige sorger, hans skuffelser, lidelser og angst, mens han ubønhørligt glider ned ad tidens strøm mod Helvedes evige pine, da råber den ugudeliges ulykke og hjælpeløshed til Guds hjerte. Han hører dette råb, og han bøjer sig ned over sit hjælpeløse menneskebarn for at hjælpe det.

Og den uomvendte tager imod hjælpen, så længe den gælder materielle goder. Men så snart Gud kommer med hjælp til sjælen, da vender han sig bort, ja, flygter ofte i stor skræk for sin Gud: Han vil ikke omvendes!

Bønnen er for de hjælpeløse. Se nu på den synder, som ikke længere flygter for sin Gud. Han er standset i det himmelske lys, og før eller senere får han øje på sine gamle synder, sit hjertes bundløse urenhed, sin samvittighedsløse kulde og ligegyldighed, sin uvilje mod Gud, mod bibel og bøn, sin svage viljes vedvarende lyst til synden.

Hvad gør han så? Som alle andre råber han i denne nød til Gud. Mere eller mindre intenst, mere eller mindre ofte, mere eller mindre regelmæssigt. Men han får intet svar fra Gud. Han føler sig forladt – som en mand, der ligger og driver på en kærtret båd langt ude på det åbne, oprørte hav. Han råber af al sin kraft og kan ikke lade være, skønt der ikke er et menneske, som kan høre ham.

Og nu siger den tilintetgjorte synder til sig selv: »Når Gud ikke svarer mig, så er det naturligvis, fordi jeg ikke beder rigtigt. Kan det overhovedet kaldes bøn, det jeg beder? Er det andet end tomme ord? Når de længere end til loftet? Når der ikke er mere hellig alvor og en mere fast vilje i bønnen, så er det ikke en bøn, som Gud vil høre.«

Min hjælpeløse ven, din hjælpeløshed er den stærkeste bøn, som stiger op til Guds faderhjerter. Han har hørt din bøn fra det øjeblik, du ærligt råbte til ham i din nød. Dag og nat bestiller han ikke andet end at lytte for at høre, om der er nogle af hans hjælpeløse menneskebørn, som vender sig til ham i deres nød. Og hør videre: Det er ikke din bøn, som sætter Gud i bevægelse for at frelse dig. Nej, din bøn er en frugt af, at Jesus har banket på dit hjerte og sagt til dig, at han vil ind til dig i din nød. Du tænker, at alt er tillukket for dig, fordi du ikke kan bede. Min ven, det er netop denne hjælpeløshed, som er det afgørende i din bøn. Bøn er at lukke op for Jesus og give ham adgang til din nød. Og din hjælpeløshed er det, som åbner døren helt for Jesus og giver ham adgang til alle dine problemer.

Men hvorfor svarer han mig ikke? spørger du i al din rådvildhed. Han *har* svaret på din bøn. Han er gået ind til dig gennem den dør, som du i din hjælpeløshed har åbnet for ham. Han bor allerede i dit hjerte og gør sin gode gerning derinde.

Du har bare ikke forstået hans svar endnu. Men der ligner du alle os andre bedende mennesker. Vi beder og får svar, men forstår ikke svaret med det samme; ofte forstår vi det først længe efter. Du har tænkt dig et bestemt svar fra Gud: fred, vished, glæde i sjælen. Og når du ikke får det, tænker du, at Gud ikke har svaret dig. Jesus har meget at sige til os og meget at udrette i os, som vi ikke umiddelbart forstår. Vi er utålmodige og synes, at han skulle gøre og sige noget andet, ganske som Peter under fodvaskningen (Joh 13,120). Men Jesus lader sig ikke forstyrre af vores utålmodighed. Han fortsætter roligt og siger imens: »Hvad jeg gør, fatter

du ikke nu, men senere skal du forstå det.« Lad derfor ikke din hjælpeløshed drive dig til fortvivelse. Og lad den frem for alt ikke hindre dig i at bede. For den er bønnens egentlige hemmelighed og drivkraft. Derfor skal du i stedet prøve på at takke Gud for hjælpeløshedens gave. Det er en af de største gaver, som Gud kan give os. For det er alene igennem hjælpeløsheden, at vi lukker os op, så Jesus kan gå ind til vores nød med al sin nåde og gave.

Fra himlen ser mange ting givetvis anderledes ud, end de gør her på jorden. Jeg tænker også, at vores bønner tager sig anderledes ud deroppefra. Tag nu for eksempel et bedemøde. Den ene efter den anden beder. Først de, som er vant til at bede højt foran andre. De beder godt og opbyggeligt. Og når de siger amen, er alle i deres stille sind enige om, at det var en god bøn.

Men ved det samme bedemøde er der også en troende, som gerne vil bede højt i de bedendes fællesskab. Han føler, at han har brug for det, måske mere end alle de andre. Han er imidlertid ikke vant til det. Og det går ikke ret godt for ham. Tankerne vil ikke hænge sammen, og ordene snubler over hinanden. Og til sidst er han så forvirret, at han ikke engang husker at sige amen. Og bagefter er han så fortvivlet både over sin bøn og over sig selv, at han knap tør se de andre i øjnene, da bedemødet slutter.

Men jeg tænker mig, at de oppe i Himlen allerede er begyndt på en ny lovsang i deres glæde over, at de hørte et menneske, som virkelig bad til Gud, fordi han i sin hjælpeløshed ikke vidste, hvad han ellers skulle gøre. Jo, sådanne bønner gør indtryk i Himlen.

Lad mig sige lidt mere om hjælpeløsheden i bøn. Den kan